

A BUK KAI RA PROPET MALAKI

A varmari kai ra Luluai pire Iakob

¹ A mamat na tinata kai ra Luluai, Malaki i ga tatike tadav ra Israel. ² Iau tar mari avat, ra Luluai i biti. Ma ava biti dari: U tar mari avet ma ra ava? Dave, Esau ma Iakob pa dir barturana laka? a Luluai i biti; ³ ma Iakob iau tar mari ia, ma iau tar milikuane Esau, ma iau tar vabilak kana lavur lualuana upi diat a bil ika, ma iau tar tul tar kana gunan ta ra lavur pap ra pupui. ⁴ A dovotina Edom i biti dari: Di ga ubu value pa avet, ma avet a lilikun mulai ma avet a vatur mule ra umana pia na pal dia ga tarip; ma ra Luluai kai ra lavur kor i biti dari: Diat a pait pal, ma ina rip vue, ma ra tarai diat a vatang diat ba, A langun na varpiam, ma, Ra tarai ba ra Luluai i kankanuane diat pa na mutu. ⁵ Ma ra mata i vavat na gire, ma avat a biti: A Luluai i ngala tai ta ra umana langun bula, vakir ta ra langun Israel ika.

A Luluai i tata bat ra umana tena tinabar

⁶ A bul tutana i ru tamana, ma ra tultul i ru kana luluai; io, ona iau tama i vavat, akave ra variru piragu? Ma ona iau ra luluai, akave ra bunurut ure iau? a Luluai kai ra lavur kor i biti ta vavat, avat a umana tena tinabar ba ava pidimuane ra iangigu. Ma ava biti dari: Ave tar pidimuane ra iangim dave? ⁷ Ava vartabar ma ra magit vakuku ta kaugu uguugu na vartabar. Ma ava biti dari: Ave pait vakuku tam dave? Tago ava biti: Ra

vuvuvung na nian kai ra Luluai i da ra magit vakuku. ⁸ Ma ba ava vartabar ma ra pula ure ra tinabar, pa i kaina! Ma ba ava vartabar ma ra kakak ma ra minait, pa i kaina! A Luluai kai ra lavur kor i biti dari: Go una tabar kaum luluai na gunan me; dave na gugu tam bar? Ba na manane u vang? ⁹ Io, ga iau ting pa avat, avat a lul upi ra varmari kai God, upi na mari dat; ava tar pait nam; dave, na manane bar ta tikai ta vavat? a Luluai kai ra lavur kor i biti. ¹⁰ Ea, gala ta tikai ta vavat na banu bat ra pal upi koko avat a vautunge vakuku ra iap ta kaugu uguugu na vartabar! Pa iau gugu ta vavat, ra Luluai kai ra lavur kor i biti, ma pa iau mainge kavava vartabar. ¹¹ Tago maro ra lao ra matana keake i vana pangai tana, tuk tar ta ra lao i ong mulai tana, ra iangigu i ngala pire ra umana Tematana; ma ta ra lavur gunagunan di tun tar ra magit i ang na katkat ma ra gomgom na vartabar tadav ra iangigu, tago ra iangigu i ngala pire diat, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ¹² Ma ga avat, ava vabilak ia, tago ava biti: A vuvuvung na nian kai ra Luluai i dur, ma ra magit na nian tana a magit vakuku nam. ¹³ Ava biti bula dari: Ea, a magit na talatalangan tuna! Ma ava tar abie, ra Luluai kai ra lavur kor i biti; ma ava tabar iau ma ra magit di ga ra pa ia, ma ra kakak, ma ra minait; damana ra vartabar ba ava kap ia; dave, ina vatur vake ra dari ta vavat vang? a Luluai kai ra lavur kor i biti. ¹⁴ Pata, ra tena nilong na kaina ka, nina ba ra tomotoina ta kana kilil na vavaguai, ma i vavalima, ma i tabar ra Luluai ma ra magit i bilak; tago a ngala na king iau, ra Luluai kai ra lavur kor i biti, ma di manga burut ure ra

iangigu pire ra umana Tematana.

2

¹ Io, avat a umana tena tinabar, go ra vartuluai di tul tar ia ta vavat. ² Ona pa ava valongore, ma ona pa ava kapupi ia, upi avat a ru ra iangigu, ra Luluai kai ra lavur kor i biti, ina tulue ra bilak na balbali tadav avat, ma ina tata vakaina ra magit ava ti doan tana; maia, iau tar tata vakaina diat, tago pa ava kapupi ia. ³ Ea, ina pakat kutu vue ra lima i vavat, ma ina imire tar ra puputa ta ra mata i vavat, maia pa, ra mutamuta ta kavava lavur lukara; ma da vue avat varurung me. ⁴ Ma avat a matoto ba iau ga tulue go ra vartuluai tadav avat, upi kamimir kunubu ma Levi na tur, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ⁵ Kamimir kunubu dari, a nilaun ma ra malmal; ma iau ga tul tar dir tana, dital ma ra variru, ma i ga ru iau, ma i ga burut ta ra iangigu. ⁶ A dovot na varkurai i ga irop ta ra ngiene, ma ra ura bul na ngiene pa dir ga rara; amir ga varait me ma ra malmal ma ra dovot na mangamangana, ma i ga ben pukue mangoro kan ra varpam. ⁷ Tago i topa ia ba ra ngie i ra tena tinabar na vatur vake ra kabinana, ma ra tarai dia tikatikan upi ra varkurai ta ra ngiene, tago a tultul kai ra Luluai kai ra lavur kor. ⁸ Ma ga avat ava ga vana irai kan ra nga; ava ga varara mangoro ma ra varkurai; ava ga vakaina kamimir kunubu ma Levi, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ⁹ Kari iau kabila, iau varuva avat, ma iau tata vaikilik pa avat ta ra luaina mata i ra tarai par, tago pa ava mur kaugu lavur nga, ma ava ga ru vakuku ra tarai ta ra varkurai.

A Luluai i tata bat Israel ure ra bilak na manga-mangana

¹⁰ Tikai ka laka dat par da ki na bartamana me? A kopono God i ga vaki dat, laka? Ta ra ava dat par tikatikai da vagu pa tura i dat, ma da vabilak ra kunubu a umana tama i dat dia ga pait ia? ¹¹ Iuda i tar vavagu, ma Israel ma Ierusalem dir pait ra magit i bilak; tago Iuda i vabilak ra pal i gomgom kai ra Luluai, nina i manane, ma dir taulai ma ra vavina, natu i ra god irai. ¹² Boina ba ra Luluai na ubu vue kan ra tutana damana ma kan ra lavur pal na mal Iakob nina i varvangun ma nina i torom, ma nina bula ba na tul tar ra vartabar pire ra Luluai kai ra lavur kor. ¹³ Ma go bula ava pait ia; ava toro ra uguugu kai ra Luluai ma ra lur na mata i vavat, ma ava manga tangi ma ava riri, tago pa i ru mule kavava vartabar, ma pa i vatur vake ta vavat ma ra varmananai. ¹⁴ Ma ava biti ka: Ta ra ava? Tago ba u barmana amur ga taulai ma kaum vavina ta ra luaina mata i ra Luluai, ma go u tar leleing tana ma ra vaongo, ma a dovotina talaim, ma kaum taulai ba u vatur vake ma ra vavalima. ¹⁵ Dave, tikai i ga vaki dat, ma i balaure valaun dat, laka? Ma nam tikai i tikan upi ra ava vang? A umana bul ba God i tul tar ia. Kari avat a balaure ra nuknuk i vavat ma koko ta tikai na leleing ta kana vavina nina dir ga taulai me ba i barmana. ¹⁶ Tago ra Luluai ra God kai Israel i biti dari: Iau milmilikuane ra pala varbean, ma nina bula ba i vadur kana mal ma ra mangamangana karangap, ra Luluai kai ra lavur kor i biti; kari avat a balaure ra nuknuk i vavat, ma koko avat a pait ra vavagu.

A bung na varkurai i maravai

¹⁷ Ava tar vamilamila ra Luluai ma kavava tinata. Ma ava biti ke dari: Ave tar vamilamila ma ra ava? Tago ava biti: Diat par dia pait ra varpian dia ko ta ra mata i ra Luluai, ma i gugu ta diat; ba dari: Akave ra God nina i varvarkurai?

3

¹ Ea, iau tulue kaugu tultul, ma na mal are ra nga na lua tagu; ma ra Luluai nina ava nuk upi ia, na pot vakaian tadav kana pal na lotu; ea, ma ra tultul na kunubu, nina ava gugu tana, i vut, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ² Ma na topa to ia ba na laun vue ra bung ba na vut i tana? Ma na tale to ia pi na turtur ba i papangai? Tago i da ra iap kai ra tena tun varvapolo, ma da ra sop kai ra tena puk mal; ³ ma na ki da ra tena tun varvapolo ma da ra tena tun vagomgom silva, ma na vagomgom ra umana natu i Levi, ma na kabalane vue ra kaina ta diat da kan ra goled ma ra silva; ma diat a tul tar ra umana vartabar tadav ra Luluai ma ra takodo na mangamangana. ⁴ Damana ra Luluai na gugu ta ra vartabar kai Iuda ma kai Ierusalem da amana ta ra kilakilala ania iat. ⁵ Ma ina maravai pire vavat ma ra varkurai; ma ina takun lolole pa ra umana tena agagar, ma ra umana tena ruturut, ma ra umana tena vavalima vavaongo, ma diat dia muie vake ra vapuak kai ra tultul di kulkul ia, dia ki taun ra ua na vavina ma ra nat na ling, ma dia kure vakaina ra vaira, ma diat pa dia ru iau, ra Luluai kai ra lavur kor i biti.

A totokom ma ra vartabar

⁶ Tago iau ra Luluai pa iau vaenana pa iau mulai; kari avat a umana natu i Iakob, pa ava panie kakit.

⁷ Papa ra e a umana tama i vavat dia ga laun tana ava ga vana kan kaugu umana togotogo, ma pa ava torom ta diat. Avat a lilikun tadav iau ma ina lilikun tadav avat, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ⁸ Ma ga ava biti dari: Avet a lilikun dave? Dave ra tutana na long pa ra magit kai God? Ma ga avat, ava long pa kaugu magit. Ma ava biti: Nuve ra magit ave ra pa ia tam? A totokom ma ra vartabar. ⁹ A bilak na balbali i tur pire vavat, tago ava ra varpa piragu, avat ra vuna tarai par. ¹⁰ Boina avat a kap ra totokom par ta kaugu pal na vuvuvung, upi ra magit na nian na tur ta kaugu pal, ma avat a valar ika iau tana, ra Luluai kai ra lavur kor i biti, ma ina papa ra mata na kalangar i ra bala na bakut ure avat, ma ina lolonge tar ra nidoan ta vavat, ma na kor pire vavat. ¹¹ Ma ure avat ina pit ra lup magit, ma pa na vakaina ra magit i tavua ta ra uma; ma kavava davai na vain pa na rarama pit vue ra vuaina ta ra uma, ra Luluai kai ra lavur kor i biti. ¹² Ma ra umana vuna tarai par diat a vatang avat ba ava kedek; tago a mari na gunan avat, ra Luluai kai ra lavur kor i biti.

A umana magit nina dia vaarike vaenana ra umana tena takodo ma ra umana tena varpiam

¹³ Kavava tinata ure iau i dekdek, ra Luluai i biti. Ma ga ava titir dari: Kaveve tinata ure u i dekdek dave? ¹⁴ Ava biti dari: Da toratorom vakuku tai God; ma da boina dave ba da mur kana togotogo, ma ba da korkor ta ra luaina mata

i ra Luluai kai ra lavur kor? ¹⁵ Ma ra umana tena ninguk da vatang diat ba dia ti doan; maia pa, ra umana tena varpam dia tavua, dia valar God ma dia pila. ¹⁶ Io, diat dia ru ra Luluai dia ga pirpir vargil; ma ra Luluai i ga nuk pa ia, ma i ga valongore, ma di ga tumu ra buk na kodakodop ta ra luaina matana, ure diat dia ru ra Luluai, ma dia nuk pa ra iangina. ¹⁷ Ma ra Luluai kai ra lavur kor i biti dari: Ta nam ra bung ba ina varkurai ina vatur vake diat ba kaugu, kaugu ngatngat na tiniba iat; ma ina mari diat da tika na tutana i mari natuna, a tutana, ba i kudakudar pirana. ¹⁸ Ta nam ra bung avat a ga nukpuku, ma avat a nunure ilam ra tena takodo ma ra tena varpam, nina i toratorom tai God ma nina i piam ia.

4

A bung kai ra Luluai na pot

¹ Tago ra bung i vut, i io da ra ubu, ma diat par dia malamala luluai, ma diat par dia pait ra varpam, diat a da ra timul na kunai; ma nam ra bung ba i vut na vadudukau diat, ra Luluai kai ra lavur kor i biti, ma pa ta okor i diat ma pa ta ingar i diat na tur valili. ² Ma ra keake na mangamangana takodo na vana pangai pire diat dia ru ra iangigu, ma na kap ra nilagar ta ra bebeana, ma avat a vana rikai da ra umana nat na bulumakau kan ra kuba i diat, ma avat a pipil da diat. ³ Ma avat a rua taun ra umana tena varpam, tago dia da ra kabu ta ra vavai ra kau i vavat ta ra bung ba ina varkurai tana, ra Luluai kai ra lavur kor i biti.

⁴ Avat a nuk pa ra varkurai kai Moses kaugu tultul, nina iau ga tul tar ia tana ta ra ul a luana Koreb ure ra tarai Israel par, a umana togotogo ma ra umana vartuluai. ⁵ Ea, ina tulue value Elia ra propet pire vavat, ma namur ra ngala na bung kai ra Luluai ma ra bung na bunurut na vut. ⁶ Ma na vamaram tar ra bala i ra umana patuana tadav ra umana natu i diat, ma ra bala i ra umana bul tadav ra umana tama i diat, kan ina vut ma ina kita ra gunan ma ra vinirua.

**A BUK TABU A MAULANA KUNUBU ma A
KALAMANA KUNUBU**
**The Holy Bible in the Kuanua language of Papua New
Guinea**
Buk Baibel long tokples Kuanua long Niugini

Copyright © 1882-1983 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kuanua or Tinata Tuna or Tolai (Kauana)

Translation by: Bible Society of Papua New Guinea

1882 Mark 1883 +Matthew 1885 +Gospels (with revised Mt. Mk) BFBS NSW
Aux, Sydney 1891 +New Testament 1901 +New Testament (revised) BFBS,
London Translated by James Chalmers and W.G. Lawes (LMS)
1935 +New Testament [Repr +1942-1951] BFBS, London Translated by R.
Lister Turner and J.B. Clark (LMS)

1959 +New Testament 1962 +Genesis 1964 +Psalms BFBS, London and
Sydney 1971 1 Peter J. Palmer, Auckland 1973 +Bible (Repr 1974-+1991 BS
in Papua New Guinea, [Port Moresby-Lae] Revised and translated by Percy
Chatterton (LMS), assisted by Taunao Agaru, Reatau Mea, Morea Igo, Egi
Raka, Puka Oala, Mavara Hekure, and Dago Morea

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

bbc5a26d-4db3-53f1-9593-2319b90317db